

Finansdepartementet**Uppdrag att samordna utvecklingen av effektiv informationsdelning i arbetet mot brott****Regeringens beslut**

Regeringen ger Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket, Utbetalningsmyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag att samordna utvecklingen av effektiv informationsdelning i arbetet mot brott och den kriminella ekonomin inklusive felaktiga utbetalningar.

Syftet med uppdraget är att säkerställa att de möjligheter till informationsdelning som gällande och kommande lagstiftning medger kan nyttjas effektivt så att brottslighet och felaktiga utbetalningar kan förebyggas, upptäckas och motverkas. Myndigheterna ska därför:

- Identifiera gemensamma utvecklingsområden som rör it-utveckling, digitalisering och andra närliggande frågor där det finns behov av att koordinera myndigheternas åtgärder.
- Inventera befintliga digitala lösningar som kan användas för att tillgodose myndigheternas behov och beskriva eventuella behov av nya digitala lösningar eller anpassningar av befintliga digitala lösningar.
- Ta fram en myndighetsöverskridande färdplan som beskriver pågående och planerade åtgärder, per myndighet och myndighetsgemensamt, för att utveckla arbetssätt och it-lösningar så att information kan delas och användas effektivt.
- Beskriva när lösningar kan driftsättas, vilka resultat som arbetet förväntas leda till, hur resultaten ska följas upp samt hur arbetet förhåller

sig till och kan förväntas påverka annat myndighetsgemensamt digitaliseringsarbete.

- Lämna kostnadsberäknade och effektiva förslag på eventuella åtgärder som regeringen kan vidta för att stötta myndigheternas arbete.

Myndigheterna ska när uppdraget utförs föra dialog med de statliga myndigheter som utgör nätverk till samverkan mot organiserad brottslighet och myndigheterna som deltar i samverkan mot arbetslivskriminalitet. Myndigheterna ska föra nära dialog med Myndigheten för digital förvaltning angående användningen av Ena (den nationella digitala infrastrukturen) och med kansliet för Rådet för rättsväsendets digitalisering vid Brottsförebyggande rådet. Därtill ska myndigheterna ha dialog om arbetet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, ett urval kommuner, och Sveriges kommuner och regioner. Befintliga samverkansformer och etablerade strukturer ska användas för det arbete som bedrivs inom uppdraget så att dubbelarbete undviks.

Skatteverket ska samordna arbetet och senast före utgången av januari 2026 lämna en delrapport av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet). Delrapporten ska innehålla beskrivning av respektive myndighets pågående och planerade åtgärder, identifierade gemensamma utvecklingsområden och hur befintliga digitala lösningar kan användas för att tillgodose myndigheternas behov. Skatteverket ska senast före utgången av augusti 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Bakgrund

I Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67) är en målsättning att myndigheter och andra relevanta aktörer ska ha möjlighet att effektivt utbyta information i syfte att förebygga och utreda brott. Regeringen har därför vidtagit flera olika åtgärder för att riva olika hinder som den nuvarande sekretessregleringen innebär och även tagit ett större grepp och föreslagit en helt ny sekretessbrytande bestämmelse. Samverkan och regelverk som berörs av uppdraget beskrivs nedan.

Befintlig samverkan för att motverka brott och felaktiga utbetalningar

De fjorton myndigheter som får detta uppdrag ingår i det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet som pågår sedan 2009.

Gemensamt arbetar de genom underrättelser och operativa insatser mot kriminella individer, nätverk och fenomen. Vid Polismyndigheten finns ett sekretariat som stöd för arbetet. I anslutning till satsningen finns ett antal nätverksmyndigheter som deltar i det myndighetsgemensamma arbetet när deras verksamhet och befogenheter är relevanta. Dessa myndigheter är Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Finansinspektionen, Inspektionen för vård och omsorg, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Statens institutionsstyrelse, Trafikverket, Transportstyrelsen samt Länsstyrelsen i Stockholms län som samordnar övriga länsstyrelser i satsningen. Till stöd för arbetet finns den s.k. LUS-lagstiftningen (lagen [2016:774] om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet) och tillhörande förordning. Lagen innebär att myndigheterna som omfattas har en skyldighet att dela information inom ramen för arbetet med insatser m.m.

Nio myndigheter arbetar tillsammans mot arbetslivskriminalitet (A2022/00333, A2023/01693 och A2024/01109). Dessa myndigheter är Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten. Flera statliga myndigheter samt kommuner och arbetslöshetskassor arbetar också för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Rättsväsendets digitalisering är en samverkan mellan elva myndigheter om digitalisering av rättsväsendet. Formerna för samverkan beskrivs i förordningen (2019:1283) om rättsväsendets digitalisering. Rådet för rättsväsendets digitalisering (myndighetscheferna) har beslutat om en strategisk plan för 2023–2027 med det centrala syftet att säkerställa rättsväsendets tillgång till strukturerad digital information i brottmålsprocessen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillhandahåller Swedish Government Secure Intranet (SGSI) som är en avgiftsfinansierad kommunikationstjänst för säker kommunikation mellan myndigheter i Sverige och i Europa. SGSI har en egen infrastruktur som är skild från internet och påverkas därför inte av intrång eller störningar på internet, som till exempel överbelastningsattacker.

I Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 framgår att Sverige ska ha en sammanhållen och effektiv styrning av digitaliseringen av den offentliga

förvaltningen. Regeringen avser bl.a. att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att inrätta ett råd för digital infrastruktur, interoperabilitet och datadriven utveckling och i Regeringskansliet bereds förslagen i betänkandet En reform för datadelning (SOU 2023:96). Myndigheten för digital förvaltning ansvarar för Ena (den nationella digitala infrastrukturen) som består av olika system, komponenter och standarder som gör det möjligt för den offentliga förvaltningen att dela digital information. Inom Ena finns tjänsten Säker digital kommunikation. Det är en digital infrastruktur som innebär att verksamheter inom välfärdsområdet som helt eller delvis är offentligt finansierade kan utbyta känslig och sekretessklassad information digitalt på ett tryggt, säkert och effektivt sätt. Myndigheterna ska i arbetet särskilt beakta möjligheten att använda infrastrukturen.

Ny lagstiftning för effektiv informationsdelning

Sedan den 1 juni 2024 finns lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Lagen innebär en skyldighet att utbyta uppgifter som behövs för att dels säkerställa korrekta beslutsunderlag för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, dels planera, genomföra eller följa upp myndighetsgemensamma kontroller av arbetsplatser för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.

Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera hur Arbetsförmedlingen, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten förändrat sitt arbetssätt och samarbete med andra myndigheter med anledning av bl.a. denna lag om uppgiftsskyldighet (Fi2024/02051).

Den 1 april 2025 trädde lagändringar om ökat informationsflöde till brottsbekämpningen i kraft (prop. 2024/25:65). Den nya lagen (2025:170) ger ett antal statliga myndigheter samt kommuner, regioner och skolor en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter.

Den 28 maj 2025 överlämnade regeringen propositionen Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse till riksdagen (prop. 2024/25:180). I propositionen lämnar regeringen förslag på en ny sekretessbrytande bestämmelse. Innebörden av förslaget är att sekretess till skydd för enskilda som utgångspunkt inte ska hindra att uppgifter lämnas mellan myndigheter om det behövs för vissa angivna syften, bl.a. för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda

brott. Innan en uppgift lämnas ska det göras en intresseavvägning och viss sekretess undantas helt från bestämmelsens tillämpningsområde.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 december 2025.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har föreslagit och riksdagen har beslutat om ett antal lagändringar de senaste åren för att underlätta myndigheternas informationsutbyte. Senare i år väntas ytterligare en större reform träda i kraft på området. För att effekter och resultat av lagändringarna ska uppnås behöver gemensamma arbetssätt tillämpas och den digitala tekniken nyttjas bättre. I Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67) konstaterar regeringen att det i princip är en förutsättning för ett effektivt informationsutbyte att uppgifter kan utbytas elektroniskt. När volymerna av information och data som kan utbytas ökar är det viktigt att informationsutbytet är effektivt. Det finns också tecken på att genomförda lagändringar inte fått genomslag i berörda verksamheter i t.ex. Riksrevisionens granskning (RiR 2025:14). Det är därför angeläget att digitaliseringen genomförs så att de förbättrade reglerna för informationsutbyte får genomslag i arbetet mot kriminaliteten, däribland den kriminella ekonomin.

Flera av myndigheterna som får uppdraget har påbörjat internt arbete med att inventera behovet av digitala lösningar och även att utveckla it-system, men det saknas en samlad bild över vilka insatser som genomförs, att de genomförs i tillräckligt snabb takt och samordnas i tillräcklig grad. Det kan finnas synergieffekter och effektivitetsvinster om digitaliseringen görs mer samordnat. Det handlar om att koordinera it-utveckling, men också vid behov utveckla former för att kunna diskutera t.ex. rättsliga bedömningar och vägval som rör standardisering etc. Kompetens- och erfarenhetsspridning är nyckelfaktorer. Utbetalningsmyndighetens erfarenheter av att ta emot och arbeta med stora datamaterial från olika myndigheter och banker bör tillvaratas. Vidare är det viktigt att myndigheterna beaktar befintliga digitala lösningar, t.ex. de lösningar som finns inom Ena, som där det är lämpligt och möjligt kan användas för att säkerställa synergier och effektiv resursanvändning. Regeringens initiativ om sektorsövergripande datadelning behöver också beaktas.

I rapporten Myndighetsgemensam redovisning om förstärkt arbete för att öka återtagande av brottsvinster (Ju2025/00775) lyfter myndigheterna att

den viktigaste förutsättningsskapande åtgärden för att förbättra arbetet med återtagandet av brottsvinster är att utveckla säkra tekniska system för delning och bearbetning av information mellan myndigheterna. Även i samverkansrådet mot organiserad brottslighet har deltagarna lyft att det finns ett gemensamt behov av att bearbeta och använda data med t.ex. AI-metoder. Myndigheterna behöver utreda och beskriva gemensamma utmaningar där det kan vara effektivt att utveckla gemensamma tekniska lösningar. Brottsligheten är global och statliga myndigheters kommunikationslösningar för samarbete internationellt för att motverka organiserad brottslighet behöver beaktas.

För att kunna följa hur myndigheterna som får uppdraget gemensamt och enskilt utvecklar it-system för att använda möjligheterna som ges med den nya lagstiftningen om informationsutbyte behöver myndigheterna presentera en myndighetsöverskridande färdplan. Färdplanen kommer vara ett viktigt underlag för regeringens uppföljning och fortsatta styrning för att säkerställa att utvecklingen går i takt med förväntan som finns i att förändrade regler ska ge effekt.

På regeringens vägnar

Lotta Edholm

Richard Halltell

Kopia till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet
Försvarsdepartementet
Arbetsmarknadsdepartementet
Socialdepartementet
Arbetsmiljöverket
Bolagsverket
Brottsförebyggande rådet
Centrala studiestödsnämnden
Finansinspektionen
Inspektionen för vård och omsorg
Jämställdhetsmyndigheten
Lantmäteriet
Livsmedelsverket
Länsstyrelsen i Stockholms län
Myndigheten för digital förvaltning
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Statens institutionsstyrelse
Trafikverket
Transportstyrelsen
Sverige kommuner och regioner